

pra uisum est, ut pauperibus euangelizaret, ut sanaret contritos corde, ut prædicaret captiuis remissionem, & cæcis uisum, ut emitteret contractos in remissione, ut prædicaret annum domini acceptum & diem retributionis. & hac ratione dimissis in sua loca turbis, profectus est ad alias ciuitates Galilææ, quas non uisitauerat: & earum synagogas ingressus, euangelizabat regnum dei. Vnde satis constat, dominum, ut nimias populorum turbas declinat, & in deserto à ualidis, & feruentibus requiri uult, quos contemplationis dulcedine pascat: ita & congregationes ad dei cultum in urbibus & pagis congregatas, quas olim synagogas uocabant, nunc ecclesias, etiam uisitare. Si ergo eum inuenire uolumus, maxime in spiritu ocio: diffugiamus confusionem multitudinum propter ipsum solum, & eum si ualidi sumus, si feruentes, & charitate consummati, in solitudinibus requiramus. Quod si nos detineant urbes, congregationes sanctorum ne deseramus: ut ipse aut hic, aut illic nos pascere dignetur doctrina uitæ æternæ, quod est euangelium regni dei: ad quod docendum homines in salutem perpetuam, de coelo descendit ipse, qui est æterni patris filius, illuminator, redemptor que mundi. Per quem misericordiarum pater, qui tot seculis manserat ignotus, cognitus est, ut laudetur ab omni generatione, & præterita, & futura. Illi ergo & honor, & gloria, & gratiarum actio per dominum nostrum, in spiritu sancto, in omnia seculorum secula. Amen.

C A P V T Q V I N T V M.

52

Actum est autem cum turbæ irruerent in eum, ut audirét uerbum dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et uidit duas naues stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lauabant retia. Ascendens autem in unam nauim quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas. Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retia uestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus, in uerbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt pisciū multitudinem copiosam. Rumpebatur autem rete eorum. Et annuerūt sociis, qui erant in alia naui, ut uenirent & adiuuarent eos. Et uenerūt, & impleuerunt ambas nauiculas, ita ut penè mergerentur. Quod cum uideret Simon Petrus, procidit ad genua *IESV*, dicens: Exi à me domine, quia homo peccator sum. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant. Similiter autem Iacobum & Ioannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem *IESVS*: Noli timere, ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus, relictis omnibus secuti sunt eum. ¶ Et factum est cum esset in una ciuitatum, & ecce uir plenus lepra, & uidens *IESVM*, & procidens in faciem suam, rogauit eum, dicens: Domine si uis, potes me mundare. Et extendens manū, tetigit eum, dicens: Volo, Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse præcepit illi, ut nemini diceret: sed uade ostēde te sacerdoti, & offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses in testimonium illis. Perambulabat autem magis sermo de illo, & conueniebant turbæ multæ, ut audirét, & curarentur

25 curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & ora-
 bat. ¶ Et factum est in una dierum, & ipse sedebat docens. Et erant phari- 54
 sæi sedentes, & legis doctores qui uenerant ex omni castello Galilææ & Iu-
 dææ & Hierusalem, & uirtus domini erat ad sanandum eos. Et ecce uiri por-
 tantes in lecto hominem, qui erat paralyticus, & quærebant eum inferre, &
 30 ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte illum inferrent præ turba,
 ascenderunt supra tectum, & per tegulas submiserunt eum cum lecto in me-
 dium ante IESVM. Quorum fidem ut uidit, dixit: Homo, remittuntur ti-
 bi peccata tua. Et cœperunt cogitare scribæ & pharisæi, dicentes: Quis est hic,
 qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus deus?
 35 Ut cognouit autem IESVS cogitationes eorum, respondens dixit ad illos:
 Quid cogitatis in cordibus uestris? Quid est facilius dicere, dimittuntur ti-
 bi peccata: an dicere, surge & ambula? Ut autem sciatis, quia filius hominis
 habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait paralytico) tibi dico, sur-
 ge, tolle lectum tuum, & uade in domum tuam. Et confestim consurgens co-
 40 ram illis, tulit lectum in quo iacebat, & abiit in domum suam, magnificans
 deum. Et stupor apprehendit omnes, & magnificabant deum. Et repleti sunt
 timore, dicentes, quia uidimus mirabilia hodie. ¶ Et post hæc exiit, & uidit 55
 publicanum nomine Leui, sedentem ad teloneum, & ait illi: Sequere me. Et
 relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit ei conuiuium magnum
 45 Leui in domo sua, & erat turba multa publicanorum, & aliorum, qui cum il-
 lis erant discumbentes. Et murmurabant pharisæi & scribæ eorum, dicentes
 ad discipulos eius: Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bi-
 bitis? Et respondens IESVS, dixit ad illos: Non egent qui sani sunt, medi-
 co, sed qui male habent. Nō ueni uocare iustos, sed peccatores ad pœniten-
 50 tiam. ¶ At illi dixerunt ad eum: Quare discipuli Ioannis ieiunant frequen- 56
 ter, & obsecrationes faciunt, similiter & pharisæorum: tui autem, edunt & bi-
 bunt? Quibus ipse ait: Nunquid potestis filios sponsi, dum cū illis est spon-
 sus, facere ieiunare? Venient autem dies, & cum ablatu fuerit ab illis spon-
 sus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos:
 55 Quia nemo commissuram à uestimento nouo immittit in uestimentum ue-
 tus: alioquin & nouum rumpit, & ueteri non conuenit. Commissura à no-
 uo. Et nemo mittit uinum nouum in utres ueteres: alioquin rumpit uinum
 nouum utres, & uinum effundetur, & utres peribunt. Sed uinum nouum in
 utres novos mittendum est, & utraq; conseruantur. Et nemo bibens uetus,
 60 statim uult nouum: dicit enim, uetus melius est.

ANNOTATIONES BREUES XXXI. CIRCA LITERAM CAP. V.

1	in eum	* ἀπ' αὐτοῦ	naui
	αὐτοῦ	ex illis	& infra.
	ei	6 nauicula	8 Præceptor,
3	descenderant	τὸ πλοῖον	ἐπιστάτα

	Præfecte	25	desertum	inopinabilia,
11	in alia		ταῖς ἐρήμοις	incredibilia
	in altera		plurale	43 Leui
11	eos	26	sedebat	λεὺιρ
	se		ἦν	45 Leui
12	ut-penè		erat	λευις
13	homo	31	submiserunt	52 sponsi
	ἄνθρωπος		κατήκαμ	τῶν νυμφῶτος
	uir		demiserunt	thalami nuptialis
17	ex hoc iam	31	lecto	55 sponsus
	ἀπὸ τῶν νῦν		τῶ κλινοδίου	ὁ νυμφίος
	ex hoc nunc		diminutiuum	& infra
	posthac		& infra	55 à uestimento nouo
17	capiens.	32	dixit * αὐτῷ ei.	ἱματίου καινοῦ
	ζωγῶν	33	peccata * σου tuar	uestimenti noui
	uiuos capiens	38	surge, * ἔγειρε &	57 rumpit
19	in faciem - suam	40	tulit - lectum	ῥήξει
22	uade,	40	magnificans	futurum.
	ἀπελθὼν		δοξάζων	57 & uinum
	abiens		glorificans	ἢ αὐτὸς
25	curarentur		& infra	& ipsum
	* ὑπ' αὐτῶν	42	mirabilia	60 melius
	ab eo		καρὰ δόξα	καρῶτερος
				suauius

COMMENTARIUS IN CAPVT QVINTVM.

52

Vm multæ turbæ incumberent domino, ut audirent uerbū dei: & do-
 minus staret iuxta lacum Genesaret, quod est mare Tiberiadis, ut com-
 modius & minori impedimento impertiret illis uerbum dei: conscendit
 nauim quæ erat Petri, ut subdit Lucas, dicēs. ¶ Factum est autem cum
 turbæ irruerent in eum, ut audirent uerbum dei, & ipse stabat secus sta-
 gnū Genesaret. Et uidit duas naues stantes secus stagnum: piscatores autē descen-
 derant, & lauabant retiā. Ascendens autem in unam nauim, quæ erat Simonis, roga-
 uit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas. Ut cessauit
 autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retiā uestra in capturam. Et
 respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborātes, nihil cepimus:
 in uerbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitu-
 dinem copiosam. Rumpitur autem rete eorum. Et annuerūt socijs, qui erāt in alia
 nauī, ut uenirent & adiuuarent eos. Et uenerunt, & impleuerūt ambas nauiculas, ita
 ut penè mergerentur. Quod cum uideret Simon Petrus, procidit ad genua IESU, di-
 cens: Exi à me domine, quia homo peccator sum. Stupor enim circūdederat eum, &
 omnes qui cum illo erant in captura piscium, quam ceperant. Similiter autem Iaco-
 bum & Ioannem filios Zebedæi, qui erāt socij Simonis. Et ait ad Simonem IESVS:
 Noli timere, quia ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus,
 relictis omnibus secuti sunt eū. ¶ Descenderant piscatores, & lauabant retiā sua. Do-
 minus nauim ascendit, & nauim quidem Petri, petit eam pusillum abduci à terra. Se-
 dens docet ex illa turbas. Vbi loqui cessauit, ascendit in altum mare. Petrus, Iacobus,
 & Ioannes ad uerbum domini laxant retiā. Et qui tota nocte laborantes, nihil preda-
 derant, maximam copiam piscium, ita ut rete dirumperetur, concludunt. Petunt au-
 xiliū

xilium à socijs alterius nauis. Implētur ambæ naues illæ. Miraculo stupefactus Petrus
 procumbit ad genua CHRISTI: peccatorem se agnoscit & indignum, in cuius nauī
 tanti numinis adesset præsentia. Huic dominus fiduciam ingerit, & timorem discutit.
 Deniq; subductis nauibus in terram, id est in portum, omnibus relictis Petrus, Iaco-
 bus, & Ioannes sequuntur filium dei. Priores piscatores ueteris legis, & ueterum er-
 rorum magistri. Naues priores, plebes Hebræorum & gētilium: Retia, uetus lex, aut
 gentilium dogmata. Locus terræ, terrenus indicat: Stagnum siue mare, mūdum. Nauis
 Petri, ecclesiam, Altera, synagogam. Rete Petri, doctrina CHRISTI: Nox, uetus
 stas tempus. Ergo quod piscatores descenderant è nauibus, designat magistros ue-
 rustatis institutionem populorum reliquisse. Quod lauant retia: illos dogmata sua, &
 doctrinam suam repurgare, & tunc dominum ascendere communem & Iudæis &
 gentibus nauim, quæ una est catholica ecclesia. Quod petit à Petro nauim pusillum
 abduci à terra: ecclesiam à terrenis auocari oportere, sed sic tamen auocari, ut qui terre-
 ni sunt, plenè audire possint uocem CHRISTI, in nauī à terrenis affectibus separata
 sedētis. Sessio, stabilitatem & immobilitatem eius ab huiusmodi ecclesia. Cessauit au-
 tem loqui, cum nos sua morte redemit, & suam mortalem peregrinationē finiuit. Iu-
 bet ecclesiam non terrenam, sed spiritualem in altum duci: quia per eam uult uniuersum
 mundum ad fidem comprehendere. Piscatores tota nocte laborantes, nihil prendi-
 derant: quia tempore uetustatis, neq; gentes, neq; Hebræi ad uitam capi ualebāt æter-
 nam. In uerbo domini Petrus, Iacobus, & Ioannes laxauerunt rete in capturam: quia
 iussu domini, apostoli per uniuersum mundum expanderūt rete euangelicum. Gran-
 dis copia piscium capitur: quia incredibilis gentium multitudo prædicatione eorum,
 ad ueritatis fidem colligitur. Rumpitur rete, quia non sufficit uerbum eorum ad tan-
 tam multitudinem gentium ecclesiæ inducendam. Socios ex altera aduocant qui ad-
 iuuent: quia apostoli, ex gentibus, & Iudæis adsciuerunt, qui doctrinæ euangelicæ cū
 ipsis, omnibus nationibus prædicandæ auxilio forent. Duæ naues implentur, quia ec-
 clesia ex gentibus, & ecclesia ex Iudæis. Quod Petrus procumbit ad genua IESU, mi-
 raculo stupefactus, & se agnoscit peccatorem præsentia tantæ bonitatis, et maiestatis
 indignum: ea est confessio & humilitas, quam retinere debet ecclesia, nihil sibi tribuen-
 do, nisi peccatum & indignitatem: sed omnia CHRISTO, à quo omne bonum perci-
 pit, non suo ullo merito, sed sola illius gratia & bonitate. Quod Petrus & alij relictis
 omnibus secuti sunt dominum: exemplū est, omnibus terrenis relictis, CHRISTVM
 esse sequendum. Reduxerūt Petrus, Iacobus, & Ioannes naues ad portum: quia tam
 gentes, quam Hebræos ad salutem perduxerunt. Cæterum cum dominus dixit Pe-
 tro: Noli timere, ex hoc iam homines eris capiens: & uiuos quidem capiens (id enim
 designat ἰσχυρῶς) aperuit facti huius mysterium. Mox subdit Lucas curam leprosi, ple-
 » na fide potentiam CHRISTI confitentis, dicens. ¶ Et factum est cum esset in una ciui- 53
 » tatum, & ecce uir plenus lepra, uidens IESVM, & procidens in faciem suam, rogauit
 » eum, dicens: Domine, si uis potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, di-
 » cens: Volo, Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo: & ipse præcepit illi, ut nemi-
 » ni diceret: sed uade, ostende te sacerdoti: & offer pro emundatione tua, sicut præcepit
 » Moyses in testimonium illis. Perambulabat autem magis sermo de illo: & conuenie-
 » bant turbæ multæ, ut audirent, & curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem sece-
 » debat in desertum, & orabat. ¶ Hic quæri potest, quomodo hic dicatur de leproso,
 » Cum esset in una ciuitatum: cum leprosis, ciuitatibus esset interdictum? Verum id est
 » quo ad habitationem, nō quo ad transitum, aut ad breue tempus ingressum ad neces-
 » saria comparanda: quomodo & hic tunc ingressus intelligitur: & id quidem ex Mar-
 » co cap. primo, dicente: Et egressus, cœp̄t prædicare & diffamare, id est diuulgare ser-
 » monem; non enim nisi de ingresso diceret, Et egressus. Et hæc sanati leprosi historia.

apud Matthæū cap. octauo, numero 72. posita est, & apud Marcum cap. primo, numero 10. Quare non est hic diutius immorandum: quandoquidem ea illis in locis declarata est sufficēter. Neq; ad ea, quæ à Matthæo & Marco dicta sunt, adiicit Lucas.

54 Qui & in ijs quoq; quæ sequuntur, multa cum illis habet communia, ut id quod subiungit de paralytico per tectum domus ante dominum demisso, dicens. ¶ Et factum est in una dierum, & ipse sedebat, docens. Et erant pharisæi sedentes, & legis doctores, qui uenerant ex omni castello Galilææ, & Iudææ, & Hierusalem. Et uirtus domini erat ad sanandum eos. Et ecce uiri portātes in lecto hominem qui erat paralyticus, & quærebant eum inferre, & ponere ante eum. Et non inuenientes, qua parte illū inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum, & per tegulas submiserūt eum cum lecto in medium ante IESVM. Quorum fidem ut uidit, dixit: Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt cogitare scribæ & pharisæi, dicentes: Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus deus? Ut cognouit autem IESVS cogitationes eorum, respondens dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus uestris? Quid est facilius, dicere dimittuntur tibi peccata, an dicere, surge & ambula? Ut autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait paralytico) tibi dico, surge, tolle lectum tuum, & uade in domum tuā. Et confestim surgens coram illis, tulit lectum in quo iacebat, & abiit in domum suam, magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes, & magnificabant deum. Et repleti sunt timore, dicentes, quia uidimus mirabilia hodie. ¶ Hanc materiam tractat Matthæus cap. nono, numero 79. & Marcus cap. secundo, numero 11. Adjicit tamen hic Lucas, pharisæos & legis doctores, qui huic spectaculo aderāt, uenisse ex omni castello Galilææ, & Iudææ, & Hierusalem: mirificumq; illud diuinæ potentia signum, factum fuisse ut sanarentur, & CHRISTVM deū, deīq; filium agnoscerent. nā CHRISTVS nō tam ex re facta, quàm ex modo faciēdi, cognosci poterat deus. quod enim uolebat, fiebat, ut paulo ante de leproso dicente ei: Domine, si uis, potes me mundare, uisum est. ubi enim dixit: Volo, Mundare. continuò mundatus est: & quod dicebat, fiebat, ut patet hic de paralytico. Sed & scrutabatur renes & corda: quod indicabat eis cum dicebat:

psal. 114. Quid cogitatis in cordibus uestris? Et hic faciēdi modus, solius dei agnoscitur: qui
143 quæcunq; uoluit fecit in cœlo & in terra, in mari & in omnibus abyssis, & de quo rursum: Ipse dixit & facta sunt. & insuper: Dominus scit cogitationes hominum. Item,
7 Scrutans corda & renes deus. Verum quod erat eis ad salutē, maleuolentia, præsumptione, & temerario iudicio factum est illis in condemnationem: quia æternæ dei sapientia uerbū iudicauerunt blasphemiam: & ipsam quæ fallere non potest, ueritatem mendacium: & eum qui operatur supra omnē creaturā, omnisq; creaturæ opus, hominem solum: qui ipsi blasphemī, mendaces, & homines impurissimi erant. Cætera consimilia sunt ijs, quæ Matthæus & Marcus tractant locis supra tactis. Huic curationi paralytici, subneçit Lucas uocationem Matthæi, dicens. ¶ Et post hæc exiit, & uidit publicanum nomine Leui, sedentem ad telonium. Et ait illi: Sequere me. Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit ei conuiuium magnum Leui in domo sua, & erat turba multa publicanorū & aliorum, qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant pharisæi & scribæ eorum, dicentes ad discipulos eius: Quare cum publicanis, & peccatoribus manducatis & bibitis? Et respondens IESVS, dixit ad illos: Nō egent qui sani sunt, medico: sed qui male habent. Nō ueni uocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam. ¶ Hanc uocationem Matthæi, post paralytici curationē, & simili modo habent Matthæus cap. nono, numero 80. & Marcus cap. secundo, numero 12. Hoc excepto, quod ubi hic habet Lucas, nomine Leui, cui & conspirat Marcus, Matthæus habet, Matthæū nomine. Vnde fit, ut binominem eum fuisse intelligamus. nec mirū: multi enim illis diebus, non solum binomines, sed etiā multinomines erant.

erant. In cæteris autem, consimilē habent intelligentiā. Adijcit Lucas sussionem
 discipulorū Ioannis & pharisæorū, dicens. ¶ At illi dixerunt ad eum: Quare discipu- 56
 li Ioannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & pharisæorum: tui
 autē edunt & bibunt: Quibus ipse ait: Nunquid potestis filios sponsi, dum cū illis est
 sponsus, facere ieiunare: Venient autē dies, & cū ablati fuerit ab illis sponsus, tunc
 ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autē & similitudinē ad illos: Quia nemo cōmissurā
 à uestimento nouo immittit in uestimentū uetus: alioquin & nouum rumpit, & uete-
 ri non conuenit cōmissura à nouo. Et nemo mittit uinū nouum in utres ueteres, alio-
 quin rumpit uinum nouum utres, & uinū effundetur, & utres peribunt. Sed uinū no-
 uum in utres nouos mittendū est, & utraq; conseruatur. Et nemo bibēs uetus, statim
 uult nouum: dicit enim, uetus melius est. ¶ Discipulos Ioannis id interrogasse, cōstat
 ex Matthæo: & unā cū illis pharisæos, ex Marco. Sed addit hic Lucas, q̄ illi crebro nō
 ieiunabant, sed & obsecrationes faciebāt: quæ discipuli domini nō obseruabāt. At ea
 omnia erant humanæ iuxta sectas suas institutionis, nō diuinæ ordinationis: & ueteris
 fermētī, non nouæ doctrinæ, quæ sincera est & doctrina spiritus. Et satisfacit illis do-
 minus hic, ut Matthæi cap. nono, numero 81. & Marci cap. secundo, numero 13. di-
 ctum est. Et ex hoc q̄ hic ait Lucas dominū dixisse, Nemo commissurā à uestimēto no-
 uo immittit in uestimentū uetus: id est nemo frustum noui uestimenti uestimento ue-
 teri affuit, intelligimus καὶ ὅτι, quo hic utitur Lucas, & ἀναφορῆς, siue ἀγγραφῆς (utroque
 enim modo scribi solet) quo illic utitur Matthæus & Marcus, eodē recidere id quod
 iam diximus apud Matthæum cap. præfato. Addit præterea hic Lucas ex uerbis do-
 mini, uinum nouum in utres nouos mittendum esse: & q̄ nemo bibēs uetus, statim
 uult nouum: dicit enim, uetus melius est. Quo indicat doctrinā nouam, doctrinā gra-
 tiæ, doctrinā spiritus, nouis uasis, id est mentibus, non ueteri doctrina (hanc autē uo-
 co, quæ ex humano sensu est) imbutis, esse committendā: & tūc utraq; & doctrinam
 nouam, & mentes ipsas optime conseruari. Quod si cuipiā ueteri disciplina imbuto
 committatur noua, illum non protinus eā admittere, sed dicere ueterē, quæ est huma-
 ni sensus, meliorem esse, humanū iudicando diuinum, immo diuino melius: adeo stul-
 ta sunt hominum iudicia, ut humana diuinis longē præferant. Et haud scio, an tempo-
 ra nostra hac labe careant. Faciat IESVS benignitas, ut citò purgentur, & omnes cœle-
 stem ambrosiā, uinum semper nouum, uinū euangelicum bibant. Reliqua omnia,
 Matthæo & Marco locis supradictis sunt communia. Deus igitur uelit, ut nos omnes
 noua uasa simus, nouam admittētes doctrinam, omni uetere quæ humana est, eiec-
 tas: spiritus enim CHRISTI semper nouus est (ut Adam semper uetus, semper tendens
 ad interitum) & ideo æternus, à summo patre per filium nobis cōmunicatus. Cui deo
 nostro unitrino, patri, filio, & spiritui sancto gloria, & honor, & indeficiens gratiarū
 actio, in omnia seculorum secula. Amen.

CAPVT SEXTVM.

Actum est autem in sabbato secundoprmo, cum transfiret 57
 per sata, uellebant discipuli eius spicas, & māducabant con-
 fricantes manibus. Quidam autem pharisæorum dicebant
 illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis? Et respon-
 dens IESVS, ad eos dixit: Nec hoc legistis, quod fecit Da-
 uid, cum esurisset ipse & qui cū illo erāt, quomodo intrauit in domū dei, &
 panes propositionis sumpsit & manducauit, & dedit his qui cum ipso erāt,
 quos non licet manducare, nisi tantum sacerdotibus? Et dicebat illis, quia